

Motion till riksdagen 2016/17:2591

av **Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD)**

Tillgången på kontanter i samhället

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra tillgången på kontanter i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontanters roll som betalningsmedel bör stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Riksbanken bör ges ett stärkt ansvar för kontanthantering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bankerna ska påföras en skyldighet att hantera kontanter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Under flera år har vi sett en utveckling i banksystemet som innebär att användningen av kontanter minskar i en allt snabbare takt. Bankerna vägrar hantera kontanter i många av sina bankkontor. Bankomater monteras bort. Kostnaderna för att använda kontanter ökar. Misstänklighöret av kontanta betalningar ökar.

Riksbanken har ansvaret för att säkra ett stabilt betalningssystem i Sverige. Det innebär att man skall ansvara för att betalningsströmmarna skall kunna fungera såväl i fredstid som under mer oroliga förhållanden och i samband med olika typer av kriser på den finansiella marknaden. Kontanter utgör därvid en viktig komponent, som måste finnas för att säkra betalningssystemets tillförlitlighet i en situation då elektroniska betalningssätt slås ut, oavsett orsak.

Pengar skapas idag på olika sätt. Det många fortfarande ser som den väsentliga grunden för de pengar som finns i vårt samhälle är Riksbankens utgivning av kontanter. Men detta är endast en liten del av sanningen i dagens elektroniska värld. Pengar skapas också när Riksbanken köper t.ex. statsobligationer samt när bankerna finansierar sin utlåningsverksamhet. De senare metoderna har sedan länge gått förbi kontantutgivningen i värde och idag utgör kontanterna endast en bråkdel av den totala pengamängden i samhället.

Denna situation innebär att betalningssystemet lätt kan utsättas för stress som kan skapa stora problem. Ju mindre andel av den samlade mängden pengar som utgörs av kontanter, desto större blir denna risk. Det finns även andra typer av riskmoment i detta, men det lämnar vi till ett annat sammanhang.

Vi ser idag också en snabbt ökande trend i banksystemet att man på olika sätt försöker leda betalningsströmmarna bort från kontanter till elektroniska betalningssystem, vanligen genom att öka kostnaderna för kontanthantering eller på andra sätt göra kontanthantering krångligare. Det görs därför att bankerna tjänar pengar på att det sker. Det är en naturlig utveckling att bankerna agerar så, eftersom deras syfte är att optimera sin vinst. Problemet ligger inte där, utan i att regelverket tillåter att det sker.

Regeringen bör därför snarast tillsätta en utredning som får i uppdrag att föreslå ett långsiktigt hållbart system för att säkra tillgången till kontanter i det svenska samhället. Det bör därför införas ett absolut krav på banker och andra finansiella institut som vill verka i Sverige att acceptera kontanter i sin relation med kunderna, utan någon form av diskriminering i förhållande till elektroniska betalningsmedel.

Kontanter bör också stärkas som betalningsmedel i handeln. Det bör inte längre vara möjligt att vägra ta emot kontanter som betalningsmedel i handeln.

Ändringarna får dock inte ske på bekostnad av säkerheten. Riksbanken bör därför ges ett stärkt ansvar för att det finns tillgång till erforderlig mängd kontanter i hela landet och att säkerheten garanteras. För detta bör Riksbanken tillföras erforderliga resurser. Behovet av tilläggsresurser utreds i den ovan nämnda utredningen.

Olle Felten (SD)

Anna Hagwall (SD)